

Programskrift

Det svenska ordförandeskapet i det Globala forumet för migration och utveckling (GFMD) 2013–2014

Svenskt deltagande i FN:s högnivådialog om migration och utveckling hösten 2013

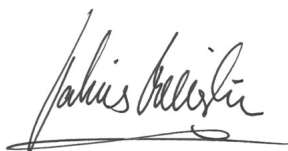

Den 1 januari 2013 tar Sverige över ordförandeskapet i det Globala forumet för migration och utveckling (GFMD). Ordförandeskapet pågår till och med 30 juni 2014.

Sverige har under lång tid varit en ledande aktör i det globala samarbetet kring migration och utveckling. Genom ordförandeskapet i GFMD befäster regeringen denna roll under en strategiskt viktig period: GFMD har 2011-2012 genomgått en utvärderingsprocess som lett till ett antal rekommendationer för att förbättra det internationella samarbetet kring migration och utveckling. Perioden för det svenska ordförandeskapet sammanfaller med uppföljningen på FN:s befolkningskommission som sker under våren 2013 och under hösten 2013 inträffar en högnivådialog om migration och utveckling i FN:s generalförsamling. Parallellt med dessa processer pågår arbetet med att ta fram en ny utvecklingsagenda efter 2015, det vill säga den agenda som ska vara vägledande för världssamfundets gemensamma strävanden för utveckling efter slutdatumet för dagens millenniemål. I enlighet med vad som framgår av Sveriges politik för global utveckling, har migration en betydande roll för målen om en rättvis och hållbar global utveckling.

Genom ordförandeskapet i GFMD har Sverige en unik möjlighet att stärka utvecklingsfokuset i forumet samt det globala samarbetet som syftar till att stärka utvecklingseffekterna av migration. Regeringen tar således ett konkret steg för att ytterligare genomföra Sveriges politik för global utveckling.

Denna programskrift illustrerar och behandlar samstämmigheten mellan politikområdena som berör migration och utveckling och lägger grunden för ambitionerna för det svenska ordförandeskapet i GFMD.

Tobias Billström
Migrationsminister

Gunilla Carlsson
Biståndsminister

Utgångspunkter

I Sveriges politik för global utveckling understryker regeringen behovet av en samstämmig politik för att nå målsättningen att bidra till en rättvis och hållbar global utveckling. Regeringen identifierar sex globala utmaningar som centrala för att nå detta mål. Bland dessa utmaningar finns migrationsströmmar.¹ Regeringen slår fast att migranter idag har större möjligheter än någonsin tidigare att bidra till utveckling i sina ursprungsländer. Samtidigt konstateras att migrationens utvecklingspotential är långt ifrån fullt utnyttjad.²

Sverige har sedan lång tid tillbaka ett stort engagemang i främjandet av en internationell dialog om migration och utveckling. Redan när Sveriges politik för global utveckling lanserades konstaterades att Sverige skulle medverka aktivt i det globala samarbete som syftar till att skapa bättre former och regelverk för ordnad migration och verka för att stärka utvecklingseffekterna av migration.³ Sverige var en av initiativtagarna till den globala kommissionen om internationell migration (GCIM) som startade 2003 och bidrog aktivt till högnivådialogen om migration och utveckling i FN:s generalförsamling 2006. Sverige har även från början ingått i styrgruppen för det Globala forumet för migration och utveckling (GFMD).

Sverige har också deltagit aktivt inom EU-samarbetet där målet att maximera utvecklingseffekterna av migration och rörlighet är fast förankrat i både EU:s övergripande strategi för migration och rörlighet (Global Approach to Migration and Mobility), samt i EU:s arbete om samstämmighet mellan politikområden (Policy Coherence for Development och Agenda for Change.)

De två kommande åren blir särskilt viktiga för det internationella arbetet med att främja synergier mellan migration och utveckling. Under hösten 2013 håller FN:s generalförsamling en uppföljande högnivådialog om migration och utveckling. Sverige tar över ordförandeskapet i GFMD i januari 2013 och innehar detta fram till och med juni 2014. Arbetet med kopplingarna mellan migration och utveckling har också relevans i strävan mot att uppfylla Millennieutvecklingsmålen (Millennium Development Goals, MDGs), samt de nya globala mål för hållbar utveckling som ska tas fram under de kommande åren. Sveriges biståndsminister, Gunilla Carlsson, deltar i FN:s högnivåpanel som har fått uppdraget att dra slutsatser vad gäller de befintliga millenniemålen, vilka resultat som åstadkommits samt utifrån dagens utvecklingsutmaningar föreslå nya globala utvecklingsmål.

Genom Sveriges ordförandeskap i GFMD ges en unik möjlighet att lyfta fram för Sverige centrala sakfrågor och prioriteringar och därigenom stärka utvecklingsdimensionen i arbetet med kopplingarna mellan migration och utveckling. Regering-

en flyttar därmed fram positionerna för politiken för global utveckling i förhållande till migrationsströmmarnas effekter på utveckling. Inför ordförandeskapet och förberedelserna för FN:s högnivådialog 2013, tydliggör regeringen genom denna programskrift Sveriges existerande politik för migration och utveckling med betoning på samstämmighet mellan politikområden samt ambitionerna för det svenska ordförandeskapet i GFMD.

FN:s högnivådialog om migration och utveckling, GFMD och övrigt internationellt samarbete kring migration

År 2002 presenterades en rapport för FN:s generalsekreterare om det globala samarbetet kring migration.⁴ I denna identifierades avsaknaden av en samarbetsarena för internationella migrationsfrågor. Således betonades vikten av stärkt internationellt och multilateralt samarbete på detta område. Som en uppföljning upprättades GCIM på uppmaning av FN:s generalsekreterare. Mandatet var att främja en mångsidig dialog mellan stater och andra aktörer om migration, att analysera brister i åtgärderna på området samt att undersöka sambanden mellan migration och andra globala frågor. GCIM:s slutrapport föreslog bland annat bildandet av en internationell plattform för att diskutera migrationens möjligheter och problem.⁵ En högnivådialog om migration och utveckling hölls därför inom FN 2006. FN:s generalsekreterares särskilde representant för migration och utveckling, Peter Sutherland, tillsattes för att förbereda högnivådialogen. Högnivådialogen i FN:s generalförsamling 2006 var det första tillfället då synergier mellan migration och utveckling stod i fokus för en global dialog på hög nivå.⁶ Vid högnivådialogen var det många länder som betonade behovet av att fortsätta den internationella dialogen. För att möjliggöra detta erbjöd sig Belgien att hålla ett första möte i vad som kallades det Globala forumet för migration och utveckling (GFMD) 2007. För att öka samordningen mellan internationella organisationer som arbetar med migrationsrelaterade frågor bildades också, på inrådan av FN:s generalsekreterare och efter en rekommendation i GCIM:s rapport, Global Migration Group.⁷

Stora framsteg har således gjorts. Frågan om migrationens utvecklingspotential och effekter har fått en allt mer tydlig roll i dessa internationella forum. GFMD fyller i detta sammanhang en viktig roll som plattform för att både förbättra dialogen mellan stater kring migration, för att stärka utvecklingseffekterna av migration och för att motverka eventuella negativa effekter.

GFMD är en unik mellanstatlig, informell plattform för dialog som står utanför FN-systemet men som är öppen för alla FN:s medlemsstater. Syftet är att främja en

internationell dialog på området migration och utveckling. Fler än 160 stater har deltagit i GFMD:s årliga forum-möten sedan 2007. Dessa har hållits i en öppen och konstruktiv anda och den nord-sydpolarisering som vanligtvis präglar migrationsdiskussionerna i FN har kunnat undvikas, vilket är ett stort framsteg. Trots detta kvarstår stora olösta frågor bland annat gällande hur migration bör hanteras, vilka rättigheter som migranter bör åtnjuta och vilka kopplingar till utveckling som bör prioriteras. Löpande under året pågår ett kontinuerligt förberedelsearbete där stater samlas i så kallade "government teams" kring utvalda teman för att dela med sig av sina erfarenheter och lära av varandra. Således utgör GFMD en kontinuerligt pågående, frivillig process driven av staters engagemang och aktiviteter. En stödenhet baserad i Genève bistår processen.

I FN:s generalsekreterares rapport om internationell migration och utveckling inför högnivådialogen 2013 framgår ambitionen att identifiera konkreta åtgärder som kan öka nyttan av migration och sänka kostnaderna av migration för ursprungsländer, mottagarländer och migranterna själva.⁸ Bland annat föreslås en genomgång av lärdomar som har dragits sedan högnivådialogen 2006, både vad gäller politik och den globala styrningen av migration. Generalsekretären har i detta avseende föreslagit rundabordssamtal om bland annat hur migration kan föras in som en sektoröverskridande faktor i utvecklingsagendan post-2015 och hur det globala samarbetet kring migration kan förbättras.

FN:s generalsekreterares särskilde sändebud för migration och utveckling har utgjort länken mellan GFMD och FN. GFMD-ordföranden förmedlar resultatet av arbetet inom GFMD till FN:s generalsekreterare. Under högnivådialogen om migration och utveckling i FN hösten 2013 kommer Sverige genom sitt ordförandeskap i GFMD att få en central roll.

Globala migrationsmönster

Sedan FN:s millenniemål antogs år 2000 har världens befolkning vuxit med en miljard till totalt sju miljarder, främst i låginkomst- och lägre medelinkomstländer. Var sjunde person är en migrant, antingen genom att ha bosatt sig utanför sitt födelseland (214 miljoner) eller genom att ha flyttat inom sitt eget land (750 miljoner). Detta har även medfört en stadig urbanisering som lett till att mer än hälften av världens befolkning nu bor i urbana områden. Av dessa uppskattas en miljard människor bo i slumområden.⁹ Ungefär hälften av alla migranter är kvinnor och deras bidrag till utveckling, liksom särskilda behov, är något som inte uppmärksammats förrän under senare år.¹⁰

Befolkningsökning liksom migration har direkta effekter på utveckling. Till de positiva sidorna hör en större arbetsför befolkning och högre tillväxt, medan de negativa sidorna omfattar en större konkurrens om knappa resurser med högre arbetslöshet och sociala utmaningar som följd. Globala obalanser tar sig uttryck i stora ungdomskullar i låginkomstländer och brist på arbetskraft i flertalet höginkomstländer på grund av en åldrande befolkning.¹¹

Både arbetsmarknaderna och utbildningsväsendena påverkas av globaliseringen. År 2010 uppskattades antalet ekonomiskt aktiva migranter till 105 miljoner och tillsammans med familjemedlemmar utgjorde denna grupp 90 procent av all internationell migration.¹² Många migranter arbetar inom hälso- och servicesektorn, inom byggbranschen eller säsongsnäringsen (jordbruket eller turistindustrin). Samtidigt har högutbildade aldrig tidigare varit så benägna att flytta över gränser som idag och efterfrågan på nyckelpersoner i tillväxtsektorer fortsätter att öka.¹³ Antalet internationella studenter på universitets- och högskolenivå har ökat från 1,6 miljoner år 1999 till 2,8 miljoner år 2008.¹⁴

Regionala migrationsmönster visar en ökning av andelen migranter som flyttat från ett låginkomst- eller lägre medelinkomstland (syd) till ett höginkomstland (nord). Mellan 1990 och 2010 ökade denna kategori från 40 miljoner till 74 miljoner. Denna ökning innebar samtidigt att andelen syd-syd migration av den globala migrationen beräknas ha minskat från 39 procent 1990 till 34 procent 2010. I absoluta tal uppskattas emellertid syd-nord migrationen (74 miljoner) nu vara ungefär lika stor som syd-syd migrationen (73 miljoner).¹⁵ Framöver kommer fortsatt urbanisering att bidra till en växande intern migration i syd, medan tillväxtekonomier som Brasilien, Ryssland, Indien, Kina och Sydafrika väntas bli nya mål för migranter som söker högre inkomster och bättre karriärmöjligheter.¹⁶ Dessa migrationsmönster bidrar till ett växande ömsesidigt beroende och behov av samarbete kring globala utmaningar där gränsdragningarna mellan traditionella kategorier som syd/nord och sändar-/mottagarland blir mindre tydliga.

Den traditionella uppfattningen att migration handlar om förflyttningar från en plats till en annan, där migranten avser slå sig ner permanent, har också visat sig alltmer otillräcklig för att beskriva vår tids migrationsmönster. De cirkulära inslagen har i ökande grad satt sin prägel på migrationen. Människor rör sig mellan länder, ibland för längre, ibland kortare perioder, och lämnar viktiga bidrag till utvecklingen.¹⁷ Många befolkningsgrupper som stadigvarande vistas utanför sitt ursprungsland upprätthåller banden och utvecklar kontakterna med sitt ursprungsland. Dessa så kallade diaspora-grupper bidrar ofta aktivt med kunskapsöverföring och investeringar till sina ursprungsländer genom sina kontakter och nätverk. När

dessa ursprungsländer är låginkomst- eller lägre medelinkomstländer kan bidraget till minskad fattigdom vara avsevärd.

Migration som drivkraft för utveckling

Rapporten *Realizing the Future We Want for All* lägger grunden för FN:s arbete med det nya ramverk som ska bygga vidare på millenniemålen.¹⁸ Rapporten slår fast att den centrala utmaningen för FN:s post-2015 agenda för utveckling är att försäkra oss om att globaliseringen blir en positiv kraft för alla människor i världen, såväl nuvarande som kommande generationer. Fyra centrala dimensioner lyfts fram: *inkluderande ekonomisk utveckling, inkluderande social utveckling, fred och säkerhet, samt miljömässigt hållbar utveckling*. Vidare konstateras vikten av en rad drivkrafter (enablers) för att uppnå denna utveckling. Migration, som utgör ett konkret uttryck för globalisering, identifieras som en av drivkrafterna för utveckling. Denna drivkraft har stor potential för utveckling, både för den enskilda migranten och dennes familj, för ursprungslandet och för mottagarlandet. Nedan beskrivs, med utgångspunkt i de fyra centrala dimensionerna, hur migration, inom och mellan låginkomst- och lägre medelinkomstländer samt mellan dessa länder och höginkomstländer, kan bidra till utveckling.

Ekonomisk utveckling

Migration påverkar och påverkas av grundläggande strukturella ekonomiska faktorer och förhållanden, såsom arbetsmarknad, inkomstnivåer och -fördelning, finansmarknad, handel och investeringar. En övergripande god samhällsstyrning med fungerande finansiella system, stabila valutor, ett gynnsamt investeringsklimat och en god förvaltning stärker förutsättningarna för att migranter ska kunna bidra till utveckling i sina ursprungsländer.

Arbetskraftsmigration kan bidra till en bättre matchning mellan utbud och efterfrågan på arbetsmarknaden. Detta förutsätter dock effektiva regelverk för att migranter ska kunna flytta till arbetsmöjligheter på ett lagligt sätt och för att arbetsgivare inte ska utnyttja migranter. Information om internationella arbetsmöjligheter och system för bedömning av migranternas kvalifikationer behövs också. I flera mottagarländer möjliggörs migration som ett komplement till den inhemska arbetskraften i bristsektorer och som ett sätt att kompensera för den åldrande befolkningen. I ursprungsländer kan migration avlasta en inhemsk, ansträngd arbetsmarknad och därigenom öka den produktiva sysselsättningsgraden. Migration utgör ofta en viktig inkomststrategi för familjer. Både intern och regional migration

mellan låginkomst- och lägre medelinkomstländer kan i detta avseende erbjuda en möjlighet för individer och familjer att öka sina inkomster. Detta gäller såväl migranterna själva som mottagarna av finansiella remitteringar (de privata pengar som migranter skickar hem), vilket kan bidra till millenniemålet att utrota fattigdom och hunger i ursprungsländerna.¹⁹

Enligt Världsbankens statistik för 2011 uppgick värdet av globala remitteringar till låginkomst- och lägre medelinkomstländer till mer än 370 miljarder US-dollar.²⁰ De väntas öka med 7–8 procent per år för att nå 467 miljarder US-dollar år 2014. Eftersom stora summor pengar även överförs genom informella kanaler gör Världsbanken bedömningen att de samlade remitteringsflödena i realiteten är 50 procent högre. Denna typ av finansiella flöden, som tenderar att vara stabila, är näst efter utländska direktinvesteringar den största källan till extern finansiering i många låginkomstländer. Som exempel kan noteras att i Tadjikistan motsvarade de officiellt registrerade remitteringarna år 2010 31 procent av landets BNP, i Lesotho 29 procent och i Moldavien 23 procent.

Remitteringar är en allt viktigare källa för utveckling i många låginkomstländer. Till exempel kan dessa penningflöden bidra till att utveckla bankväsendet och finansmarknaden i ursprungsländer, genom att efterfrågan leder penningtransaktionsaktörer till att upprätta nya tjänster och tillhandahålla dessa i geografiska områden som tidigare haft begränsad tillgång till bankväsendet. Världsbanken uppskattar att ytterligare 16 miljarder US-dollar kan frigöras om transaktionskostnaderna för remitteringarna kunde sänkas med fem procentenheter.²¹ Detta är en målsättning som antogs av G20-länderna vid årsmötet 2011.²² Om bankväsendet och mikrofinansieringsinstitutioner som når landsbygden och mer avlägsna landsändar stärktes skulle utvecklingseffekterna kunna få ytterligare kraft. Förutom att användas till direkt konsumtion vilket i sig kan bidra till den lokala ekonomin, möjliggör remitteringar även investeringar i produktion och näringsliv som ger ökad potential till sysselsättning och inkomster.

Bortom direkta och omedelbara effekter för fattiga och utsatta invånare i ett land kan migration, genom exempelvis diasporagrupperns engagemang samt de kontaktnät som skapas och den kunskap som överförs, leda till ökad investering och handel vilket gynnar både mottagarländer och ursprungsländer genom att till exempel skapa sysselsättning och ökade skatteintäkter.

Social utveckling

De ökade inkomstmöjligheter som migration medger är av stor vikt för social utveckling. Förutom att täcka dagliga konsumtionsbehov, vilket i sig kan bidra till millenniemålet att utrota fattigdom och hunger²³, så investeras till exempel remitteringar ofta i bättre hälsa, utbildning och boende, något som är särskilt påvisat i de fall då kvinnor råder över dessa medel. Sådana investeringar kan ha viktiga positiva konsekvenser för millenniemålen om utbildning²⁴ och hälsa²⁵. Eftersom kvinnor ofta möter större hinder än män att få tillgång till finansiella tjänster finns emellertid ett behov av att stärka kvinnors potential som avsändare och mottagare av remitteringar.

Samtidigt som migration har stor potential för utveckling kan migrationsströmmar även medföra negativa konsekvenser för individer och samhällen om de inte hanteras långsiktigt och konsekvent. För mottagarländer riskerar till exempel en bristfällig hantering av migranternas arbetsvillkor leda till att lokala arbetsvillkor undergrävs om migranter erbjuds sämre villkor än andra på arbetsmarknaden och stängs ute från socialförsäkringssystem. Höga förväntningar på att migranter ska bidra ekonomiskt i sina ursprungsländer kan också medföra förstärkta sociala klyftor. För att migranter ska kunna spela en positiv roll för utvecklingen, både i mottagarländer och i ursprungsländer, krävs att förutsättningar finns för dem att integreras på arbetsmarknaden och delta fullt ut i samhället, samt en större möjlighet att föra med sig intjänade socialförsäkringsförmåner såsom pensioner.

I vissa ursprungsländer som lider av brist på kvalificerad arbetskraft kan kunskapsflykt (så kallad brain drain) från centrala samhällssektorer utgöra en utmaning, särskilt inom sektorer som hälsa och utbildning. Sådant brist kan i vissa fall försvåra att uppnå millenniemålen om utbildning och hälsa. Emellertid konstateras i politiken för global utveckling att det vore fel att försöka förhindra kunskapsflykt genom att stävja migration. Att hindra människor från att flytta genom reglering eller påbud är inte genomförbart och skulle även kunna utgöra kränkningar av berörda individers mänskliga rättigheter. För att komma tillrätta med kunskapsflykt krävs istället att underliggande faktorer som bristande respekt för mänskliga rättigheter, brist på demokrati och ekonomisk stagnation uppmärksammas och åtgärdas. Genom cirkulär migration och återvändanden möjliggörs däremot viktig kunskapsöverföring (så kallad brain gain och brain circulation). Under utlandsvistelser har migranter stora möjligheter att inhämta nya kunskaper och erfarenheter som när de överförs till ursprungsländerna kan ha betydande utvecklingseffekter. Migranter kan vidareutvecklas inom sina respektive yrken, specialisera sig, vidareutbilda sig eller bredda kompetensen. Tillsammans med de kontaktnät som skapas kan detta både avhjälpa brist på specialistkunskap och bidra till att nya eller effektivare

samhällstjänster tillhandahålls. Internationella studenter och forskare kan i detta sammanhang ha stor betydelse för ursprungsländernas utveckling. Utvecklingseffekterna av denna typ av migrationsrörelser behöver stärkas. Insatser för att bygga ursprungsländernas kapacitet för kunskapsproduktion samt att förbättra den samhälleliga förmågan att tillvarata utvecklingseffekterna av återvändande migranter, kan vara steg i den riktningen.

Brist på framtidsutsikter och lagliga möjligheter att migrera kan också innebära en risk för att unga människor väljer irreguljär migration, inklusive människosmuggling. Dessa migrationsvägar är ofta förenade med stora faror och kostnader för individen, men innebär också överföring av resurser till den organiserade brottsligheten. Kvinnor och barn som migrerar från fattiga förhållanden löper särskild risk att hamna dels i utsatta situationer som människohandel, dels på arbetsplatser där de utnyttjas. Det finns därmed ett behov att stärka kvinnors lika möjlighet att på ett tryggt och lagligt sätt ta sig ut på den globala arbetsmarknaden. Det krävs också ett internationellt arbete för att förhindra diskriminering mot samt exploatering och övergrepp av migranter. Utöver staters och arbetsgivares ansvar, kan ett ökat utnyttjande av mikroförsäkringar stärka migranternas skydds nät.²⁶ Information om möjligheter till laglig migration samt riskerna med irreguljär migration kan också bidra till att skydda migranter.

Remitteringar är emellertid heller inte helt utan utmaningar. Till exempel når remitteringar ofta inte de allra fattigaste eller vissa grupper och regioner i ursprungsländerna. De kan även bidra till skapandet av en situation där individer blir beroende av remitteringar och avstår från att aktivt söka produktivt arbete. Utöver detta finns även utmaningar kopplade till utnyttjande av remitteringssystem för förflyttande av brottsvinster eller finansiering av terrorism.²⁷

Familjeförhållanden kan också påverkas negativt av att någon av föräldrarna migrerar och därmed är frånvarande under en längre period. Emellertid kan inkomsterna från just en sådan frånvaro i vissa fall möjliggöra till exempel barnens utbildning eller andra nödvändiga utgifter. I en värld där kvinnor utgör ungefär hälften av det totala antalet migranter, kan också migrationserfarenheten stärka kvinnors egenmakt, särskilt när denna medför ökade ekonomiska möjligheter. Denna effekt kan ske både på individnivå och för kvinnor som grupp, då deras roll som ekonomiska aktörer blir mer uppenbar och får större genomslag. Förutom den kunskap och de kontaktnät som genereras, kan migration även bidra till överföring av nya värderingar och idéer, så kallade sociala remitteringar. I detta avseende kan återvändande migranternas och diasporagruppernas erfarenheter leda till överföring av beteenden och värderingar som bidrar till exempelvis ökad jämställdhet. Sammantaget inne-

bär detta att migration stärker möjligheterna att uppnå jämställdhetsambitionerna i millenniemålen.²⁸

Fred och säkerhet

Konflikt- och post-konfliktländer är de länder som är längst ifrån att uppnå millenniemålen. Diasporagrupper kan i likhet med sina bidrag till jämställdhet, också vara en förändringsaktör som verkar för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter i sina ursprungsländer. Särskilt i post-konfliktsituationer kan expertis och erfarenheter inom diasporan eller bland återvändande migranter vara värdefull för att upprätta samhällskontrakt och återskapa fungerande samhällsinstitutioner. Det finns således behov av att underlätta för dessa gruppers bidrag till samhällsutvecklingen i sina ursprungsländer. Vid stora migrationsströmmar kan emellertid påfrestningar uppstå i mottagarsamhällen med begränsade resurser, om migration inte hanteras ansvarsfullt.

Migration kan också orsakas av väpnade konflikter, brott mot mänskliga rättigheter eller naturkatastrofer. Fred och säkerhet är en dimension som inte omfattas av de nuvarande millenniemålen, trots att våld, osäkerhet och bristfälliga rättsystem är några av de svåraste hindren mot utveckling. Människor som stannar kvar i hemlandet under sådana förhållanden har oftast begränsade valmöjligheter. I de flesta fall bör därför migration ses som ett aktivt val utifrån individens egna drivkrafter för att skapa sig en bättre framtid. Därför ska beslutet att migrera, temporärt eller permanent, inom det egna landet eller till ett annat land, i första hand ses som ett uttryck för handlingskraft och en förmåga som bör tas tillvara.

Miljömässigt hållbar utveckling

Förändringar i miljö och klimat kan leda till migration, i första hand inom det egna landet eller i regionen. Människors boende, kultur och levnadsmönster är ofta passat till historiska miljö-, natur- och klimatförhållanden, såsom årstidsväxlingar och nederbörd. Migration är på många håll i världen, särskilt i fattiga områden, en försörjningsstrategi för att hantera säsongsvariationer. Förändringar i miljö och klimat påverkar i hög grad fattiga människors försörjning och livskvalitet då de ofta är direkt beroende av naturresurser för sin överlevnad. Många lever också i utsatta miljöer vid låglänta kuster och flodområden, i torra områden eller i städernas slumområden där infrastruktur för att hantera påfrestningar ofta saknas. Intern migration i låginkomstländer, till exempel ökad inflyttning till städer, kan innebära stora påfrestningar på närmiljön och på de lokala naturresurserna. Samtidigt finns ett tydligt samband mellan hög urbaniseringsgrad och hög ekonomisk

tillväxt. Städer är viktiga för den ekonomiska tillväxten och sysselsättningsmöjligheterna. Urbanisering kan förbättra tillgången till grundläggande samhällstjänster som vatten, sanitet, utbildning och hälsovård samt ge möjligheter till energi- och miljöeffektiva lösningar som bidrar till förbättrade villkor för fattiga människor och till ett lands utveckling. I den mån dessa lösningar tillhandahålls effektivt kan urbanisering leda till att millenniemålet om miljömässig hållbarhet stöds. Samtidigt kvarstår stora utmaningar för fattiga människor att ha råd med dessa och att undvika en expansion i antalet människor som tvingas bo i slumområden utan tillgång till exempelvis drickbart vatten och grundläggande sanitet.²⁹ En relaterad och central fråga är människors möjlighet att få besittningsrätten till sina bostäder och äganderätt av mark då detta bidrar till ekonomisk trygghet genom att möjliggöra belåning och inteckning.

Sveriges engagemang och prioriteringar rörande synergier mellan migration och utveckling

Sveriges engagemang för att stärka migrationens utvecklingseffekter är starkt förankrat i politiken för global utveckling. Alla politikområden och policyinstrument som står till regeringens förfogande behöver användas på ett samlat sätt för att Sveriges bidrag till en rättvis och hållbar global utveckling ska bli så effektivt som möjligt. En samstämmig politik utgör således en övergripande prioritering (punkt 1 nedan).³⁰ Samstämmighet innebär främjandet av ömsesidigt förstärkande policy-åtgärder och synergier mellan migrations- och utvecklingspolitiken. Även andra politikområden som till exempel handel, integration, utbildning och arbetsmarknad har stor betydelse för migrationens utvecklingseffekter. Insikten om att inrikespolitiska beslut i Sverige kan få konsekvenser för fattiga människor i låginkomstländer är en utgångspunkt i detta arbete. Internationellt är det i detta sammanhang en prioriterad fråga för Sverige att migrationens effekter på utveckling på ett fullgott sätt beaktas i post-2015 arbetet för FN:s framtida utvecklingsagenda.

Inom ramen för Sveriges politik för global utveckling identifieras tre målområden kopplade till migration: att öka de positiva effekterna för utvecklingsländer av cirkulär migration, att verka för säkrare och billigare remitteringar till utvecklingsländer samt öka utvecklingseffekterna av dessa, och att verka för varaktiga lösningar på skyddsbehövandes situation. De två förstnämnda målområdena har starka kopplingar till GFMD:s agenda och tar även fasta på migrationens bidrag till utveckling. Från genomgången av migrationens bidrag till utveckling inom de fyra utvecklingsdimensionerna ovan kan ett antal möjliggörande faktorer utläsas. Bland dessa märks främst *arbetsmarknadsmatchning* och *kunskapsöverföring*, *handels- och*

investeringsfrämjande nätverk, finansiella remitteringar samt urbanisering. Det framgår av målsättningarna i politiken för global utveckling att Sverige redan har ett tydligt engagemang inom dessa tematiska områden. Arbetsmarknadsmatchning, kunskapsöverföring samt handels- och investeringsfrämjande nätverk kopplar till målsättningen om *att öka de positiva effekterna för utvecklingsländer av cirkulär migration* (punkt 2 nedan). Likaså är finansiella remitteringar direkt kopplade till målsättningen om *att bidra till säkrare och billigare remitteringar till utvecklingsländer samt att öka utvecklingseffekterna av dessa* (punkt 3 nedan). Urbanisering kopplar tydligt till målsättningen om hållbar stadsutveckling, det vill säga *att urbanisering sker på ett hållbart sätt och bidrar till långsiktig utveckling och fattigdomsminskning* (punkt 4 nedan). I politiken för global utveckling återfinns denna målsättning under den globala utmaningen om klimatförändringar och miljöpåverkan.

Regeringen avser att fördjupa arbetet med dessa möjliggörande faktorer under det svenska GFMD-ordförandeskapet. Sammantaget innebär detta att det svenska ordförandeskapet i GFMD bidrar till målpuppfyllelsen av den svenska politiken för global utveckling. Politikens utformning och utförande vidareutvecklas, samordning och samverkan stärks och kunskap och analys förbättras.

Utöver synergierna som har identifierats ovan finns ett antal sektoröverskridande teman såsom *jämställdhet, mänskliga rättigheter och demokrati*. Migration kan till exempel bidra till att överföra värderingar, idéer och beteenden (sociala remitteringar) som stärker dessa universella värden. Det blir i dessa sammanhang viktigt att även ta tillvara dessa drivkrafter bland annat genom att engagera diasporagrupper inom ramen för målsättningarna på området.

Nedan följer en genomgång av åtgärder och metoder som Sverige avser att driva inom dessa områden, antingen genom den egna politiken eller genom den internationella dialogen, för att migration på ett mer effektivt och mer inkluderande sätt ska kunna bidra till utveckling.

1. Samstämmighet mellan politikområden

- **Ta tillvara migrationens utvecklingseffekter i post-2015 arbetet för FN:s framtida utvecklingsagenda.** Genom att verka för att migration som en drivkraft för utveckling tydligare beaktas i FN:s framtida utvecklingsagenda ökar sannolikheten för att migration integreras i det internationella utvecklingssamarbetets analyser och programmering.

- **Stärka integreringen av migration (mainstreaming) i utvecklingsstrategier och samarbeten.** Detta kan göras både genom ökad kunskap kring och kapacitet för låginkomstländer och biståndsgivare att beakta migrationens effekter i utvecklingsplaner och genom att migrationspolitikens koppling till utveckling tas tillvara genom underlättande regelverk. Även politikområden som handel, integration, utbildning och arbetsmarknad omfattas av samstämmighetsperspektivet.

- **Verka för att öka de ömsesidigt stärkande relationerna mellan integration och utveckling.** Välintegrerade migranter och diasporagrupper har högre sysselsättningsgrad och deltar mer aktivt i mottagarsamhället och har därmed större möjligheter att bidra till utvecklingen i sina ursprungsländer än de som hamnar i utanförskap eller utnyttjas. En lyckad integration i kombination med tillståndsformer som skapar förutsättningar för migranter att bibehålla och utveckla sina band till ursprungsländerna samt överföra värdefulla resurser och kunskaper är därför nödvändiga.

Fakta: Svenska initiativ för en samstämmig politik för utveckling som främjar migrationens utvecklingseffekter

År 2009 reviderades målet för Sveriges migrationspolitik och det förtydligades att denna ska tillvarata och beakta migrationens utvecklingseffekter. Revideringen är en konsekvens av arbetet med att förankra regeringens samstämmighetspolitik för utveckling inom alla politikområden. Av regeringens proposition Gemensamt ansvar – Sveriges politik för global utveckling (prop. 2002/03:122) framgår att migrationspolitiken är en viktig del av Sveriges politik för global utveckling. Migrationsströmmar är sedan 2007 dessutom en av de sex globala utmaningar som regeringen identifierat som särskilt betydelsefull för att nå målet om att bidra till en rättvis och hållbar global utveckling (skr. 2007/08:89). Arbetet med att främja samstämmighet mellan olika politikområden är således av särskild vikt för att uppnå de positiva synergieffekter som identifierats vad gäller samband och samverkan mellan migration och utveckling.

2. Öka de positiva effekterna för utvecklingsländer av cirkulär migration

Arbetsmarknadsmatchning och kunskapsöverföring

- **Minska hinder för cirkulär migration och främja dess utvecklingspotential.** Regelverk som möjliggör rörlighet och tillgång till arbetsmarknader underlättar matchning av utbud och efterfrågan på arbetsmarknaden i både ursprungsländer och mottagarländer. Detta innefattar möjlighet för bland annat arbetsgivare att anställa personal från andra länder, migranter att lagligt röra sig mellan destina-

tionsländer och ursprungsländer samt för migranter att ta med sig vissa intjänade socialförsäkringsförmåner. Det finns ett behov att stärka kvinnors lika möjlighet att på ett tryggt och lagligt sätt ta sig ut på den globala arbetsmarknaden. Det krävs också ett internationellt arbete för att förhindra diskriminering mot samt exploatering och övergrepp av migranter. Ett ökat utnyttjande av mikroförsäkringar kan också stärka migranternas skydds nät.

- **Stärka förutsättningarna för en bättre matchning mellan utbud och efterfrågan på den globala arbetsmarknaden.** Potentiella migranter, rekryteringsföretag och arbetsgivare behöver få bättre tillgång till information och valideringsmekanismer i syfte att bedöma hur kunskaper och färdigheter förhåller sig till tillgängliga vakanser. Nätverk för migranter, rekryteringsföretag och arbetsgivare i både ursprungsländer och destinationsländer kan underlätta detta arbete.

- **Möjliggöra kunskapsöverföring genom bland annat cirkulär migration för att lindra effekterna av kunskapsflykt och kunskapsbrist.** Stärkt kunskapsöverföring (så kallad brain gain och brain circulation) genom insatser för att bygga ursprungsländernas kapacitet för kunskapsproduktion och förmåga att tillvarata utvecklingseffekterna av cirkulär migration och återvändande, kan vara steg i den riktningen.

- **Stärk diasporans möjlighet att verka som förändringsaktör i sina ursprungsländer.** Detta kan göras genom initiativ som involverar diasporan i utvecklingsarbetet, till exempel genom kompetensöverföring, men även genom att stärka diasporans möjligheter att efterfråga och ställa krav på ansvarsutkrävande, demokrati och mänskliga rättigheter i sina ursprungsländer.

Fakta: Svenska initiativ på området cirkulär migration

Den svenska arbetskraftsinvandringsreformen

Sveriges regler för arbetskraftsinvandring från 2008 syftar till att motverka arbetskraftsbrist genom ett effektivare och mer flexibelt system för rekrytering av arbetskraft från andra länder än EU/EES/Schweiz. Utgångspunkten är att det är den enskilde arbetsgivaren som har den bästa kunskapen om rekryteringsbehoven. För de arbetsgivare som inte hittar den arbetskraft som behövs inom Sverige eller EU/EES/Schweiz är det nu lättare att rekrytera arbetskraft från tredje land. Redan i dag råder brist på arbetskraft inom många yrken. Mot bakgrund av vår åldrande befolkning utgör det på sikt en allvarlig utmaning för våra välfärdssystem och kräver en framsynt och bred politisk strategi. Då dessa regler underlättar för tredjelandsmedborgare att arbeta i Sverige skapar de förutsättning för laglig migration som bidrar till utveckling i ursprungsländerna.

Cirkulär migration och utveckling

Genom att underlätta för personer som vill röra sig lagligt mellan länder kan migrationens positiva utvecklingseffekter stärkas. Regeringen gav 2009 en parlamentarisk kommitté i uppdrag att belysa, kartlägga och analysera hur ökad rörlighet kan bidra till utveckling i ursprungsländerna samt att lämna förslag på författningsändringar och andra åtgärder som kan bidra till att underlätta cirkulär migration och öka de positiva utvecklingseffekterna. Våren 2011 lämnade kommittén sitt slutbetänkande som innehöll en rad förslag på åtgärder. Betänkandet har remissbehandlats och förslagen bereds inom Regeringskansliet.

Handels- och investeringsfrämjande nätverk

- Stärka diasporans potential att agera brygga för handel och investeringar i framtidsmarknader, och därigenom bidra till utveckling i bland annat ursprungsländer. Många av dagens låginkomst- och lägre medelinkomstländer är även spirande eller framtida tillväxtmarknader. I och med att diasporan har band till dessa länder utgör de en viktig resurs för att ta tillvara dessa möjligheter. Detta kan ske bland annat genom en starkt integration i samhället, samt genom att utveckla samverkansformer mellan bistånd och diasporan. Handel med och investeringar i diasporagruppernas ursprungsländer kan underlättas genom riktade initiativ för att främja internationell affärsutveckling och entreprenörskap, bygga nätverk och sprida information om investeringsvillkor.

Fakta: Svenskt initiativ för att främja handel och investeringar genom nätverk för internationella företagare – Projekt Kosmopolit

Forskning visar på ett signifikant samband mellan migration och handel. En tillgång för att stärka handel och investeringar utgörs av de många svenskar som har en bakgrund i ett annat land. Vart femte svenskt företag startas av en person med utländsk bakgrund, och företag drivna av dessa personer sysselsätter 250 000 människor.

Företagare med utländsk bakgrund och utländsk kompetens utgör en resurs för att öka Sveriges utrikeshandel. Utrikes födda och personer med betydande erfarenhet från andra länder besitter ofta goda kunskaper om affärskultur, politik, religion och språk i sina tidigare hemländer. Genom sina kontaktnät har de särskilt goda förutsättningar att bedriva handel över gränserna, underlätta investeringar i ursprungsländerna och dessutom vara vägvisare för andra svenska företag.

Dessa kunskaper är viktiga för att sänka kostnader som är relaterade till internationell handel. För att lyfta fram och uppmuntra användandet av de kunskaper som dessa personer innehar har regeringen initierat projekt Kosmopolit. Genom projekt Kosmopolit stärks handels- och investeringsfrämjande nätverk, och kosmopoliterna utgör en unik möjlighet för Sverige att verka på ett antal snabbt växande marknader.

3. Öka utvecklingseffekterna av finansiella remitteringar

- **Sänka transaktionskostnaderna, internationellt och från Sverige.** Även om kostnaderna för att sända remitteringar har minskat, är de fortfarande så höga att de påverkar remitteringsvolymerna och i förlängningen hindrar positiva utvecklingseffekter. Genom teknologiutveckling (mobiltelefon- och internetbetalningar), ökad konkurrens och konsumentinformation där transaktionskostnader kan jämföras kan positiva resultat uppnås.

- **Stärka kvinnors potential som avsändare och mottagare av remitteringar.** Även om kunskapsbasen generellt är otillräcklig visar studier att kvinnor och män gör olika prioriteringar i förhållande till remitteringar, både som sändare och mottagare. Kvinnor tenderar att prioritera mer närliggande behov, som utbildning och hälsa. Kvinnor remitterar också en större andel av sina besparingar än män och deras remitteringar kommer större grupper av människor till godo. Kvinnor möter dock ofta större hinder än män att få tillgång till finansiella tjänster. En förutsättning för att kvinnors ställning ska stärkas och att de ska kunna bidra mer till utveckling är därför att deras tillgång till dessa tjänster ökar.

- **Stärka remitteringars utvecklingseffekter, med utgångspunkt i att dessa flöden är privata medel som ägs och därför ska kontrolleras av privata aktörer.** Stärkt institutionell kapacitet kan bidra till att tillvarata remitteringars utvecklingseffekter, bland annat inom hälsa och utbildning. För att motverka potentiella avigsidor kan incitament som uppmuntrar till produktiva investeringar och informationsspridning bidra till att migranthushåll undviker onödiga kostnader. Mikrofinansieringsinstitutioner och mikrokrediter som når landsbygden och mer avlägsna landsändar kan också stärka de positiva effekterna. Remitteringarnas utvecklingseffekt är ytterst beroende av god samhällsstyrning i ursprungsländer. Fungerande finansiella system, stabila valutor, ett gynnsamt investeringsklimat och en god förvaltning behövs. Samverkan för att stärka dessa faktorer i låginkomst- och lägre medelinkomstländer kan bidra till att tillvarata och vidareutveckla potentialen i remitteringar.

- **Öka remitteringspotentialen genom stärkt integration och arbetsmarknads-matchning.** Migranternas remitteringsmöjligheter hämmas till viss del av en bristande integration och tillvaratagande av kompetens på arbetsmarknaden (så kallad brain waste), vilket även minskar produktiviteten.

Fakta: Initiativ för att förbättra kunskapen om remitteringar från Sverige

Utrikesdepartementet har, för att öka kunskapen om remitteringar från Sverige, stöttat Global Utmanings arbete på detta område. En studie från maj 2012 visade remitteringsmönster bland 3 500 utrikesfödda i Sverige. Studien visar att omkring var tionde utrikesfödd regelbundet skickar pengar till familjemedlemmar och släkt i ursprungslandet, främst i Afrika, Asien och Latinamerika. Det genomsnittliga beloppet som skickas är 6 000 kronor per år. Dessa överföringar kan bidra till utveckling och fattigdomsminskning i låginkomstländer.

En annan studie från januari 2011 (Global Utmaning) bygger på bearbetade data från Statistiska centralbyrån (SCB) år 2007 och visar på starka samband mellan personers livscykel och remitteringar från Sverige. Den avgörande faktorn för remitteringar till låginkomstländer enligt denna statistik är familjesammansättningen snarare än inkomstnivån. Studien visar dock även att SCB:s data är tämligen begränsad eftersom den endast omfattar gåvor och ekonomiskt stöd till släktingar, belopp under 5 000 kronor inte räknas med och det saknas uppgifter om till vilket land överföringen sker eller om överföringen lämnar Sverige.

Dessa och andra studier visar att statistiken och kunskapen om remitteringar från Sverige behöver förbättras. Sverige arbetar därför nära tillsammans med motparter inom Europeiska unionen och med Världsbanken för att ta fram statistik som kan ligga till grund för mer riktade och bättre åtgärder för att dessa privata penningtransaktioner ska kunna göras säkrare, snabbare, till en låg kostnad samt få större effekt för utvecklingen i låginkomstländer.

4. Hållbar urbanisering som bidrar till långsiktig utveckling och fattigdomsminskning

- **Verka för att tydliggöra den fundamentala betydelsen av hållbar stadsutveckling baserad på helhetssyn, integrerad planering och energi- och resurseffektiv teknik för att nå millenniemålen, en hållbar utveckling och utveckling mot en grön ekonomi.** År 2030 beräknas fem miljarder av jordens befolkning leva i städer och en stor del av energiförbrukning, miljöproblem, sociala problem och i ökad utsträckning den globala fattigdomen koncentreras till städer. Samtidigt kan städer vara resurseffektiva centra för ekonomisk tillväxt, innovationer och ökad tillgång till samhällstjänster och därigenom bidra till lösningar på både fattigdoms- och miljöproblematik.

- Verka för att nå en bred internationell samsyn på att stadsutveckling måste vara hållbar för att svara mot lokala och globala utmaningar i vilka klimatförändringar har en framträdande betydelse. Den fortgående urbaniseringen kommer att spela en alltmer central roll för många hållbarhetsaspekter, inklusive klimatfrågan. Städer har även en viktig roll i ekonomisk utveckling, fattigdomsminskning och riskhantering där tillgång till vatten, sanitet, energi och livsmedel är centrala områden. I urbana miljöer, såväl beroende på storleken av befolkningen som den geografiska närheten mellan människor, är det enklare att introducera kollektiva, effektiva och hållbara lösningar på gemensamma behov. En utmaning är att tillhandahålla dessa lösningar på ett sätt som fattiga människor har råd med.

- Verka för att det inom ramen för stadsutveckling läggs ökad vikt vid fattiga människors delaktighet och sysselsättning, samt tillgång till olika välfärdstjänster såsom hälsa och utbildning. Det är viktigt att ta tillvara de förutsättningar urbanisering ger för en ökad demokratisering genom närhet till beslutsfattare och snabbare kommunikationsvägar mellan människor och lokala myndigheter. Mekanismer som möjliggör ansvarsutkrävande tenderar att förstärkas när människor lever nära varandra. Den ekonomiska och praktiska potentialen av välfärdstjänster ökar också med geografisk närhet.

Fakta: Svenska initiativ för att främja hållbar urbanisering

Sverige bedriver ett omfattande arbete för att främja hållbar urbanisering och miljöteknik internationellt, bland annat genom användande av SymbioCity-konceptet. SymbioCity baseras på svenska erfarenheter inom hållbart stadsbyggande och syftar till att beskriva hur man genom att anlägga ett integrerat perspektiv på stadsutvecklingsfrågor med beaktande av sociala, ekonomiska och miljöaspekter kan åstadkomma attraktiva stadsmiljöer och positiva synergieffekter. SymbioCity presenterar arbetsätt och goda exempel och länkar till svenskt kunnande och miljöteknikföretag. SymbioCity-konceptet förvaltas och utvecklas av Exportrådet på uppdrag av regeringen och används av dessa och andra myndigheter och miljöteknikbranschen i främjande- och informationssyfte. Sveriges Kommuner och Landsting förvaltar, utvecklar och applicerar dessutom på uppdrag av Sida en särskild SymbioCity-manual som är mer direkt anpassad för utvecklingssamarbete kring hållbar urbanisering. I detta arbete deltar flera svenska kommuner samt annan expertis och företag. Sverige har även genom bland annat Delegationen för hållbara städer och den särskilda satsningen på hållbart stadsbyggande 2008-2012 kraftsamlat för att ytterligare stärka det nationella arbetet med klimatsmart hållbar stadsutveckling och på så sätt lägga grunden även till stärkt internationellt samarbete.

Prioriteringar för det Svenska ordförandeskapet i GFMD

Det svenska GFMD-ordförandeskapet pågår 18 månader (januari 2013 – juni 2014). Under ordförandeskapet kommer Sverige att verka för att de svenska prioriteringarna i förhållande till GFMD som process förankras samt att de avspeglas i forumets teman och dagordning.

GFMD som process

Sveriges politik för global utveckling tar fasta på att samverka och samstämmighet i politikutformning är en förutsättning för att uppnå resultat. På migrationsområdet har GFMD gjort stora framsteg genom att skapa utrymme för en öppen och konstruktiv dialog mellan stater på ett sätt som inte varit möjligt inom FN eller andra internationella sammanhang. Detta har gjort att stater har kunnat lära av varandra, inlett samarbeten och förstärkt policyarbetet kring migration och utveckling. Detta konstateras även i den utvärderingsrapport som granskat GFMD:s första sex år.

Genom det svenska ordförandeskapet i GFMD vill Sverige därför värna om och utveckla formerna för denna konstruktiva plattform. Detta innebär att verka för att GFMD fortsätter att vara en informell, öppen, inkluderande, konstruktiv och icke-bindande dialogplattform mellan stater, ledd av stater, på migration- och utvecklingsområdet. Det innebär även att stärka staters engagemang och ägarskap i GFMD-processen, genom att i högre grad involvera staterna i sättandet av dagordning, förberedelser och övrigt samarbete.

GFMD bör därmed även behålla den nuvarande modellen för kopplingen till FN, dvs. att FN:s generalsekreterares särskilde representant deltar i trojka-, styrgrupps- och Friends of the Forum-möten, att FN:s generalsekreterare, eller ställföreträdare, deltar på GFMD:s årliga möten samt att GFMD-ordföranden rapporterar resultaten från dessa årliga möten till FN:s generalsekreterare.

I utvärderingen av GFMD finns det starkt stöd för att engagera privata sektorn i större utsträckning. Sveriges ambition är att stärka dialogen med denna sektor. För att uppnå detta kommer Sverige att söka identifiera lämpligt format för att engagera den privata sektorn, substansfrågor av intresse för denna grupp och vilka aktörer från denna sektor som bör engageras.

Sverige kommer att verka för ett bättre utbyte med civilsamhället vid sidan av staternas samarbete. Ett forum för detta är det så kallade Common Space, där stater

och civilsamhällsorganisationer möts i dialog kring frågor kopplade till GFMD:s dagordning. Genom ordförandeskapet kommer Sverige även att uppmanera stater att förbättra den löpande dialogen med civilsamhället på det nationella planet. GFMD ska emellertid fortsatt vara ett forum för stater.

Dagordningen för Sveriges ordförandeskap i GFMD

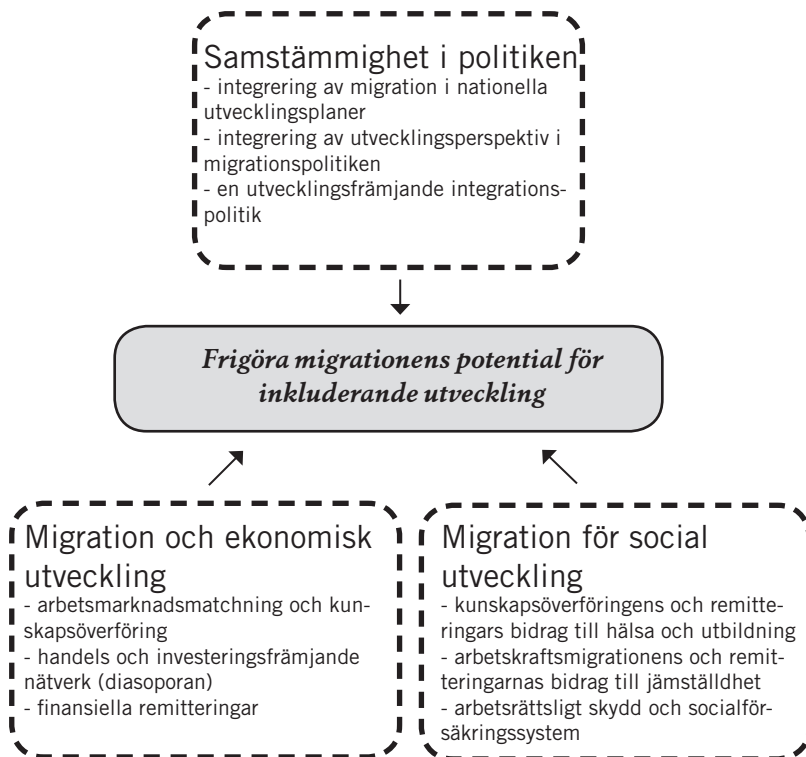
Dagordningen har stor inverkan på förutsättningarna för samverkan. Inom GFMD äger samarbetet mellan stater framförallt rum i rundabords-sessioner vid GFMD:s möten och i förberedande så kallade "government teams" kring utvalda teman. Stater delar där med sig av sina erfarenheter, lär av varandra och arbetar tillsammans fram en djupare förståelse för sambanden mellan migration och utveckling. Det är dessa rundabords-sessioner som utgör kärnan i själva processen och det som gör GFMD unikt. Samarbetet drivs och dagordningen sätts av stater. Således är staternas engagemang i frågorna på dagordningen en förutsättning för fortsatt intresse av att delta i denna samverkansform. Ordförandelandet beslutar om teman för dessa diskussioner i dialog med GFMD:s trojka, styrgrupp och Friends of the Forum, där FN:s samtliga medlems- och observatörsstater är inbjudna. Inför Sveriges ordförandeskap i GFMD kommer det övergripande temat och dagordningen att formuleras i ett konceptpapper som således arbetas fram i dialog, och förankras, med övriga GFMD-stater.

För att, i likhet med ambitionen i Sveriges politik för global utveckling och post-2015 agendan, stärka migrationens drivkrafter för utveckling, kommer emellertid utgångspunkten för det svenska ordförandeskapet vara att fokusera på de möjliggörande faktorerna arbetsmarknads-matchning och kunskapsöverföring, handels- och investeringsfrämjande nätverk (med fokus på diasporagrupper), och finansiella remitteringar, inom de för GFMD centrala ekonomiska och sociala utvecklingsdimensionerna.

Migrationens drivkrafter för utveckling är inte automatiska, utan kräver aktiva insatser för att få avsedd effekt. För att understryka betydelsen av en aktiv och samstämmig politik som kan främja migrationens utvecklingspotential bör Sverige föreslå följande övergripande tema för det svenska ordförandeskapet: Frigöra migrationens potential för inkluderande utveckling ("Unlocking the potential of migration for inclusive development").

Det svenska GFMD-ordförandeskapets utgångspunkt är de möjliggörande utvecklingseffekter som identifierats ovan och deras respektive kopplingar till ekonomisk och social utveckling, samt behovet av en samstämmig politik för utveckling. Tre

rundabordsteman föreslås inom ramen för dessa områden. Inom dessa tre rundabordsteman skulle de möjliggörande faktorerna som belysts ovan kunna behandlas enligt exemplen i figuren nedan:

Figuren ovan ger därmed en tänkbar utgångspunkt för rundabords-upplägget i det svenska ordförandeskapet. Det övergripande temat samt hur de möjliggörande faktorerna ska lyftas fram kommer emellertid att utvecklas vidare i det konceptpapper som Sverige arbetar fram i dialog med övriga GFMD-stater.

Utöver samarbetet i "government teams" kommer Sverige även under ordförandeskapet arrangera ett antal tematiska möten där bland annat privata sektorn föreslås engageras.

För att säkra kvalitén i de policydiskussioner som ska föras avser Sverige eftersträva en nära kontakt med forskning inom relevanta områden. Ny forskning på området

ska också möjliggöra forskningsbaserade policy-rekommendationer. Denna forskning bör främst ta fasta på hur migration har påverkat eller kan påverka konkreta utvecklingsmål.

Samordning och samverkan kring migration och utveckling

Såsom konstaterades i början av denna skrift fyller GFMD en viktig roll som plattform för att förbättra dialogen mellan stater kring migration och för att stärka utvecklingseffekterna av migration. Genom att sätta en dagordning för det svenska ordförandeskapet i GFMD som tydligt stärker forumets utvecklingsfokus och förankrar migration i post-2015 agendan finns möjligheter att påverka såväl den nationella som den internationella samstämmigheten kring migration och utveckling i positiv riktning. Nationellt stärks politikens utformning och utförande. Den samlade mobiliseringen av departement och myndigheter innebär att dessa aktörer i större utsträckning samordnar och samverkar. Kunskapen och analysen som ligger till grund för arbetet på området stärks. Internationellt bidrar ett tydligare utvecklingsfokus att GFMD som samverkansprocess kan stärkas då utvecklingsfrågorna medger större förutsättningar för stater att uppnå samförstånd än vad som finns i förhållande till andra aspekter av migrationsfrågor. Kopplingen till post-2015 agendan kan också bidra till att den multilaterala samverkan gynnas då internationella organisationer med angränsande mandat i större utsträckning uppmanas att beakta migrationens effekter på utvecklingsmålen.

Fotnoter

- 1 Övriga utmaningar som inkluderats är förtryck; ekonomiskt utanförskap; klimatförändringar och miljöpåverkan; konflikter och sviktande situationer; samt smittsamma sjukdomar och andra hälsohot.
- 2 Skr. 2007/08:89.
- 3 Prop. 2002/03:122.
- 4 Report to the Secretary-General on Migration, December 2002, "the Doyle Report".
- 5 Se GCIM:s slutrapport Migration in an interconnected world: New directions for action, http://www.iom.int/jahia/webdav/site/myjahiasite/shared/shared/mainsite/policy_and_research/gcim/GCIM_Report_Complete.pdf
- 6 Frågan om migration och utveckling har behandlats inom ramen för bredare befolkningsfrågor i andra internationella dialoger. En viktig sådan var befolkningskonferensen "International Conference on Population and Development" som hölls i Kairo 1994.
- 7 Global Migration Group är ett forum för inter-organisatorisk samverkan som samlar sexton internationella organisationer. Syftet är att främja tillämpningen av regionala och internationella instrument och normer samt ökad effektivitet och samstämmighet i hanteringen av de möjligheter och utmaningar som migration skapar.
- 8 General Assembly, (2012) International migration and development: Report of the Secretary-General, A/67/254, 3 August 2012.
- 9 UN System Task Team on the Post-2015 UN Development Agenda, (2012) Realizing the Future we Want for All: Report to the Secretary General.
- 10 UN-DESA (2011) Trends in International Migration Stocks: Migrants by Age and Sex; UNDP (2009) Human Development Report – Overcoming barriers: Human mobility and development. UNFPA (2006) State of the World Population – A Passage to Hope: Women and International Migration.
- 11 UN System Task Team on the Post-2015 UN Development Agenda (2012b) Migration and human mobility, Thematic Think Piece, IOM, UNDESA.
- 12 ILO (2010) International labour migration: A rights-based approach.
- 13 ILO (2006) Competing for global talent.
- 14 UN System Task Team on the Post-2015 UN Development Agenda (2012b) Migration and human mobility, Thematic Think Piece, IOM, UNDESA.
- 15 Statistiken är emellertid otillförlitlig, särskilt i låginkomst- och lägre medelinkomstländer. General Assembly, (2012) International migration and development: Report of the Secretary-General, A/67/254, 3 August 2012.
- 16 Working Group E of the UN Task Team on post-2015 (2012) New partnerships to implement a post-2015 development agenda.
- 17 SOU 2010:40
- 18 UN System Task Team on the Post-2015 UN Development Agenda, (2012) Realizing the Future we Want for All: Report to the Secretary General.
- 19 MDG 1 uttalar en ambition att utrota fattigdom och hunger bl.a. genom att halvera andelen människor som lever på mindre än 1 dollar per dag samt uppnå full sysselsättning. Denna ambition innefattar även kvinnor och unga.
- 20 Världsbanken använder kategorin utvecklingsländer.
- 21 <http://remittanceprices.worldbank.org/>
- 22 G20 2011 Cannes Summit Final Declaration. Building Our Common Future: Renewed Collective Action for the Benefit of All, <http://www.g20.utoronto.ca/2011/2011-cannes-declaration-111104-en.html>
- 23 Enligt en studie från UNCTAD så leder en tioprocentig ökning av remitteringar till i genomsnitt 3,1 procentig minskning av antalet personer som lever i fattigdom i länder där remitteringar utgör mer än 5 procent av BNP. Källa: UNCTAD (2011), Impact of Remittances on Poverty in Developing Countries.
- 24 MDG 2 uttalar ambitionen att all världens barn ska ha möjlighet att genomgå grundskolan (primary education).

25 MDG 4 uttalar målsättningen att minska barnadödligheten och MDG 5 innefattar målsättningen att förbättra mödravården.

26 Mikroförsäkringar syftar till försäkringar med låg premie och små ersättningar som riktar sig särskilt till personer med låg inkomst, d.v.s. personer som ofta exkluderas från traditionella försäkringar.

27 Balansen mellan att å ena sidan möjliggöra tillgång till finansiella tjänster och å andra sidan upprätthålla åtgärder för bekämpning av penningtvätt och terrorismfinansiering utgör en viktig del i arbetet som bedrivs av den mellanstatliga organisationen Financial Action Task Force. Denna organisation beslutar om internationella rekommendationer för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism och spridning av massförstörelsevapen.

28 MDG 3 uttalar målet att främja jämställdhet och stärka kvinnors egenmakt, bl.a. genom att öka kvinnors andel bland förvärsarbetande utanför jordbruket.

29 MDG 7 uttalar målsättningen om hållbar miljömässig utveckling, bl.a. genom att halvera andelen människor som inte har tillgång till drickbart vatten och grundläggande sanitet, samt genom att förbättra levnadsförhållandena för människor i slumområden.

30 Prop. 1996/97:25, Svensk migrationspolitik i globalt perspektiv; prop. 2002/03:122, Gemensamt ansvar: Sveriges politik för global utveckling; rskr. 2007/08:89, Sveriges politik för global utveckling; rskr. 2009/10:129, Att möta globala utmaningar – skrivelse om samstämmighet för utveckling.

31 Även ett fyrtiotal internationella och regionala organisationer bjuds in till Friends of the Forum som observatörer.

REGERINGSKANSLIET
